

Karbon Ayak İzi Nedir?

Karbon Ayak izi birim karbondioksit cinsinden ölçülen, üretilen sera gazı miktarı açısından insan faaliyetlerinin çevreye verdiği zararın ölçüsüdür. Karbon Ayak İzi, kişinin küresel ısınmadaki kişisel payının bir ölçüsüdür.

Karbon ayak izi iki şekilde oluşur:

1. Doğrudan/birincil ayak izi
2. Dolaylı/ikincil ayak izi

Birincil ayak izi evsel enerji tüketimi ve ulaşım (sözelimi araba ve uçak) dahil olmak üzere fosil yakıtlarının yanmasından ortaya çıkan doğrudan CO2 emisyonlarının ölçüsüdür.

İkincil ayak izi kullandığımız ürünlerin tüm yaşam döngüsünden bu ürünlerin imalatı ve en sonunda bozulmalarıyla ilgili olan dolaylı CO2 emisyonlarının ölçüsüdür.

Karbon Ayak İzine Sebep Olan Faktörler Nelerdir?

Enerji Tüketimi: Ulaşım, endüstriyel faaliyetler, fosil yakıt kullanımı, elektrik kullanımı.

Sanayileşme: Kurulan her bir sanayi kuruluşu, karbondioksit salımının kontrolsüz ve çok hızlı bir şekilde artmasına yol açmaktadır.

Hayvancılık: Besi hayvanlarının seri üretime bağlanması doğaya çok fazla miktarda metan gazı salımına sebep olur.

Atıklar: Çöp ve atıklar, doğal kaynaklara, canlılara zarar verir.

İnsan faaliyetleri: İnsanların günlük yaşamları sırasında uyguladıkları, edindikleri alışkanlık ve davranışların büyük bir çoğunluğu karbon ayak izi oluşumunun en önemli faktörüdür.

Karbon Ayak İzi Neden Hesaplanır?

- Yasal zorunluluk,

- Kurumsal sosyal sorumluluk,
- Müşteri veya yatırımcı talepleri,
- Pazarlama ve kurum imajı
- Sera Gazı Emisyonu Azaltımı (zorunlu/gönüllü)
- Emisyon ticareti mekanizmalarına katılım

Nasıl Hesaplanır?

Kurumsal karbon ayak izini hesaplamak isteyen kuruluş aşağıda yer alan uluslararası standartlardan herhangi birini kullanabilir.

- GHG Protocol
- PAS 2060
- ISO 14064

Karbon Ayak İzini Azaltmanın Yolları

1. Mümkünse güneş, rüzgâr enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynakları, tasarruflu ampul, vb. kullanarak elektrik kullanımını, güneş enerjisi kullanarak doğalgaz kullanımını azaltabiliriz. Böylece en önemli emisyon kaynaklarından biri olan enerji tüketimini azaltabiliriz.

2. Ağaçlandırma çalışmalarına katkıda bulunarak dikilen her ağaç için yılda 12 kg karbondioksit emilimi sağlayabiliriz.

3. Ev ve iş yerlerindeki çöplerimizi geri dönüşüm kutularına atarak, emisyon oluşumunu önleyebiliriz.

4. İhtiyaçlarımızda önceliğimizi geri dönüştürülebilir, daha yeşil ürünlerden yana kullanarak çevreye katkıda bulunabiliriz. Alacağımız elektronik aletleri A Sınıfı olanlardan tercih ederek doğaya katkı sağlayabiliriz.

5. Kendi aracımızı kullanmak yerine toplu taşıma araçlarını kullanarak veya araç yerine yürüyerek veya bisiklete binerek emisyonların azalmasına yardımcı olabiliriz.

6. Uçakların kalkış ve inişlerdeki mil başına yakıt tüketimleri normal seyir durumundakinden çok daha yüksek olduğu için uçak biletlerimizi mümkün olduğunca direk uçuş olarak seçebiliriz.

7. Günlük hayattaki ulaşım ve ısınma ihtiyaçlarımız için temiz yakıtları tercih edebiliriz. Fosil yakıtlı araçlarımızın yerine elektrikli ve hibrid araçları tercih edebilir, ısınmak için de mümkünse yakıt tercihimizi değiştirebiliriz.

Sera Gazlarının Küresel Isınma Üzerindeki Etkisi

Sera gazı tanım olarak, atmosferde kızıl ötesi ışınları absorbe ederek atmosferin ısınmasına

neden olan gazlara veya bileşiklere verilen addır.

Sera Gazı Adı	Sera Gazları İçerisindeki Yaklaşık Bulunma Oranı
Karbondioksit (CO ₂)	%72
Metan (CH ₄)	%19
Diazotmonoksit (N ₂ O)	%6
Florlu Gazlar	
Hidro-floro-karbonlar(HFCs)	
Perfloro-karbonlar(PFCs)	%3
Sülfür hegz florür (SF ₆)	

Sera Etkisi Nedir?

Atmosferi oluşturan karbondioksit ve benzeri diğer gazlar seranın cam tavanına benzer. Atmosferden yansıyan güneş ışınları gün boyunca yeryüzünü ısıtırken gece bu ısıyı yeniden atmosfere bırakarak soğur. Bununla birlikte atmosferde bulunan sera gazları ısının bir bölümünü tutarak dünyanın ortalama 15 derece sıcaklıkta kalmasını sağlar.

Dünya'dan uzaya yayılan ısının (kızılötesi ışığın) bir kısmının sera gazları tarafından yeryüzüne geri yansıtılarak Dünya'yı ısıtması olayına sera etkisi denir.

Sera Gazı Emisyonu Nedir?

Sera gazlarının atmosferdeki miktarı sera gazı emisyonunu ifade etmektedir. Sera gazı emisyonları insan faaliyetlerinin etkisiyle de olabilmektedir. Fosil yakıt kullanımı, ormanların tahribatı, sentetik gübre kullanımı, endüstriyel prosesler ve hayvancılık sera gazı emisyonunu artıran insan kaynaklı durumlardır.

Sera Gazı Emisyonu Nasıl Ölçülür?

Sera gazı emisyonunun ölçümü, Çevre ve Emisyon izni kapsamında baca gazı ve emisyon konularında eğitimli kişiler tarafından ölçüm cihazları kullanılarak (gerçeğe yakınlık, ispatlanabilme)Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na belirlenmiş formatlarda yapılabilmektedir.

Sera Gazı Emisyonu Nasıl Azaltılır?

Sera gazı emisyonlarının artışındaki temel etken insan kaynaklı olduğundan, insan

davranışlarının çevrenin korunmasını gözeterek değişmesi, sürdürülebilir yaklaşımların benimsenmesi ile sera gazı emisyon miktarları azaltılabilir.

Sera gazı emisyonlarının azaltılması için başlıca yapılması gerekenler;

- Karbon kaynaklı enerji sistemleri ve teknolojileri yerine yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapılmalı,
- Enerji tüketiminin azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılmalı,
- İhtiyaca yönelik tüketim yapılmalı,
- Öncelikli olarak atık azaltımı yoluna gidilmeli, atık oluştuğu noktada geri dönüşümü olan atıklar kaynağında ayrı toplanarak geri dönüşüme sevk edilmelidir